

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Resolvuntur quædam circa assumptionem humanitatis à Verbo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

hoc modo perfectus Verbo solo; cum enim essentia divina contineat omnem perfectionem simplicem formaliter, & reliquas eminenter, sive ea creata sint, sive increata, nihil censetur ipsi accedere perfectionis, proprie loquendo, ex additione ullius alterius perfectionis. Quæ omnia fusè declaravi tomo precedente Disputatione 55.

IV. Obijctur quartò: Hinc sequi Christum non esse hominem ejusdem rationis & speciei nobiscum, quod tamen est contra Scripturam sacram, & Concilia dicentia Christum fuisse perfectum hominem, similem nobis, per omnia, excepto peccato. Respondetur: Christum quoad humanitatem fuisse per omnia similem nobis hominem excepto peccato, quæ est mens sacra Scripturæ & Patrum, in ratione tamen personæ formaliter, plus quam specie differt cum ejus personalitas infinita sit & increata, nostra creata & finita.

V. Quæres: Utrum saltem per divinam potentiam fieri possit unio humanæ naturæ cum divinâ per se primò, seu in aliquo absoluto. In primis existimo hoc non repugnare; sicut enim dari potest unio inter humanam naturam & divinam ratione alicujus proprietatis personalis, ita quidam ratione alicujus absoluti. Confirmatur in sententiâ illâ quæ affirmat Deum esse spatium cui res omnes per ubicationem suas affinguntur; hi enim statuunt unionem veram inter res omnes & Deum.

VI. Secundò tamen dico, non fore ut tunc subsisteret humana natura per divinam, si non sit subsistentia absoluta in Deo, imò nec futuram unionem illam substantialem, & per se, sed per accidens, ad hoc enim ut fiat unio per se, fieri debet ad humanitatem, quæ incompleta est, ex duobus enim entibus completis, quæ completis, fieri nequit unum per se, humanitas autem non est incompleta in ratione naturæ, cum tota uniatur, sed solum in ratione subsistendi, sub hac autem ratione non potest compleri per ullum prædicatum absolutum in Deo, si non sit in ipso subsistentia absoluta.

VII. Postremò notandum, quasdam esse voces significantes res prout sunt à parte rei, quasdam prout sunt in mente, & substant prævisioni intellectus. Prioris generis in divinis sunt *entitas essentia, realitas quæ est natura, &c.* Posterioris generis *relatio, essentia, natura, &c.* ac proinde cum sit argumentatio ab his rebus prout sunt in intellectu ad easdem prout sunt à parte rei, negari semper potest consequentia, cum mutetur suppositum, & committatur, ut aiunt, fallacia accidentis, licet voce tenuis argumentum concludere videatur, nam voces faciunt sensum formalem, & abstractionis, cum tamen argumentum, ut valeat, procedere debeat in sensu reali, seu de rebus ut sunt à parte rei. In hoc syllogismo exempli gratiâ: *Intellectus divinus intelligit, sed intellectus divinus est voluntas, ergo voluntas intelligit.* ubi major capitur in sensu formali, estque tacita reduplicatio, quasi diceretur, *intellectus quæ talis intelligit*, minor verò sumitur in sensu reali, deinde conclusio facit iterum sensum formalem, & reduplicativum, quasi dicat, *intellectus quæ talis, est voluntas*, quod est falsum: sicut in creatis animal, quæ tale, seu ut in mente, non est rationale, nam quoad illum conceptum perinde est ac si non esset rationale, ut in Logicâ fusè ostendimus, cum de præcisionibus: si verò ubique su-

mantur omnia in sensu reali, conclusio est vera, nam intellectus in Deo realiter est voluntas, sensus enim illius propositionis est illa entitas, quæ realiter, & à parte rei, non ut in intellectu, est intellectus, etiam realiter, & à parte rei est voluntas.

Præ oculis verò habendum, quod optimè notat Vasquez primâ parte, disp. 119. cap. 2. n. 7. differentiam esse in hujusmodi propositionibus inter eas, quæ sunt de Verbo substantivo, in quibus scilicet unum dicitur esse aliud, ut *intellectus est voluntas, filiatio est essentia, &c.* & inter eas, quæ sunt de verbo adjectivo, in quibus actus attributorum, & proprietates notionales de attributis, & proprietatibus personalibus affirmantur, aut negantur, ut *voluntas vult, intellectus intelligit, relatio non communicatur, &c.* in prioribus enim ut plurimum dicere potius volumus quid in Deo à parte rei sit, quàm in nostrâ mente, & rem ipsam potius consideramus, quàm modum concipiendi: posteriores verò propositiones semper faciunt sensum formalem, alioqui negativæ omnes erunt falsæ, ut *relatio non communicatur, voluntas non intelligit, &c.* Nam realitas, quæ est relatio, communicatur, entitas, quæ est voluntas, intelligit, &c. cum in Deo hæc omnia identificentur.

Adde, quod in Logicâ notavimus loco supra citato, cum quis utitur vocibus præcisivis, quæ significant res, non prout sunt à parte rei, sed in conceptu, ut *animal rationale, natura, singularitas, &c.* & aliunde loquitur de rebus prout sunt à parte rei, negari semper potest suppositum; nec enim datur *animal* à parte rei, nec *rationale*, aut *homo* prout his nominibus significatur, *animal* enim significat *animal* tantum, seu præcisivum à *rationali*, & *homo* naturam humanam præcisivam à singularitatibus, quæ in re non reperiuntur, sed solum *Petrus, Paulus, &c.* Unde pari ratione philosophandum est in divinis, & cum terminis significantibus prædicata, & proprietates in Deo, ut sunt in intellectu, utitur quis loquens de rebus divinis ut sunt à parte rei, negari semper potest suppositum, unde à parte rei in Deo non est *relatio, natura, intellectus, voluntas, misericordia, justitia, &c.* alia hujusmodi, quæ connotant prævisionem mentis, ut optimè advertit Pater Granada primâ parte, tractatu 2. disp. 5. sect. 3. num. 13. & Tomo 3. tract. 3. Disp. 3. sect. 4. num. 22. & sequentibus.

SECTIO QUARTA.

Resolvuntur quædam circa assumptionem humanitatis à Verbo.

QUÆRES primò: Utrum posset una Persona divina assumere plures simul naturas? Respondeo, posse, easque non numero tantum, sed specie distinctas. Probatur: ex eo enim quod uniatur uni naturæ nullo modo limitatur, nec restringitur, quo minus uniri possit alteri, cum infinita sit perfectionis: ita S. Thomas hic, quæst. 3. art. 7. quem sequuntur Theologi communiter, Suarez Disp. 13. sect. 3. Vasquez, Tannerus, Valentia, & alii.

Nec obstat Patrem æternum, licet habeat infinitam vim generandi, non posse generare nisi unicum Filium, Filius quippe ille, seu terminus est infi-

VIII.

Maxima est differentia inter propositiones quæ sunt de Verbo substantivo, & quæ de Verbo adjectivo.

IX.

Siquis loquens de rebus ut sunt à parte rei, utitur vocibus præcisivis, negari semper potest suppositum.

I.

Persona divina assumere simul potest plures naturas, non numero tantum, sed specie distinctas.

II.

Nec obstat, Patrem æternum, quæm-

TOM. II.

vis habeat infinitam vim generandi, non potest generare nisi unum Filium.

III.
Obije Etiam substantia Verbi terminat unitam infinitam.

IV.
Probabilius longe est, posse omnes tres Personas divinas assumere eandem naturam creatam.

V.
Dices: Obviare limitationem naturam creatam, quo minus assumi possit à tribus Personis divinis.

VI.
Ex eo quod natura divina arguitur infinita terminando tres Personalitates divinas, hoc non inferitur de naturam creatam.

VII.
Dices: Tota potentia passiva tenet se ex parte subiecti, Deus

est infinitus simpliciter, & in cuius productione exhauritur quasi virtus generativa Patris: in terminatione autem unitus naturæ non infumitur infinita virtus infinitè; unde dum unam naturam creatam terminat, terminare simpliciter potest aliam, sicut dum unum Angelum producit, potest simul producere alium.

Dices: Sicut Pater generat Verbum infinitum, ita substantia Verbi terminat naturam similiter infinitam; ergo sicut propterea Pater non potest generare alium filium, ita nec Verbum terminare poterit aliam naturam. Distinguo consequens: Non potest terminare aliam naturam eo modo, nempe ut habens connaturalem & necessariam cum eâ conjunctionem, concedo, non potest liberè; nego, sicut licet Deus amet se necessariò, idque infinitè, alia tamen à se amare simul potest liberè, & licet infinitè operetur ad intra & necessariò, hoc tamen non obstante operari potest ad extra liberè.

Quæres secundò: An è contra possint omnes tres Personæ assumere eandem naturam creatam? Negat Scotus in tertio, Dist. 1. q. 2. quem communiter sequuntur Scotistæ. Dicendum nihilominus, nullam in hoc esse repugnantiam: ita S. Thomas hic, quæst. 3. art. 6. Halensis, Okamus, Suarez citatus Sect. 2. & alii. Ratio est, quam optimè tradit S. Thomas loco citato; posunt namque tres Personalitates divinæ terminare eandem naturam divinam; ergo & creatam, nulla enim ex parte naturæ creatæ assignari potest implicatio.

Dices primò cum Scoto, obviare limitationem naturæ creatæ; si enim potest terminare tres Personas divinas, poterit terminare infinitas. Respondebit aliquis forsan, non argui hinc virtutem infinitam, nam non sunt possibiles infinitæ Personalitates divinæ, sed solum tres; ergo ex eo quod assumatur à tribus non sequitur posse assumi ab infinitis. Sed contra, nam hoc ipsum, nempe, terminari naturam illam à tribus personalitatibus divinis, arguit virtutem infinitam, sicut propterea natura divina est infinita, quia terminatur à tribus Personalitatibus divinis. Contra secundò saltem sunt possibiles infinitæ personalitates creatæ; ergo sequeretur hanc naturam posse terminari ab infinitis subsistentiis creatis, quod sufficit ad virtutem infinitam.

Ad argumentum: Respondetur negando antecedens, ad probationem dico, non inde sequi virtutem infinitam: ad replicam Respondeo, disparem esse rationem de naturâ divinâ respectu illarum trium Personalitatum, utpote quæ illas ex naturâ suâ postulat, & cum iisdem infinitis personalitatibus identificatur, quæ tamen humanæ naturæ non competunt, ac proinde nil mirum, si hinc arguatur in naturâ divinâ virtus infinita. Ad secundam replicam dico, non inde argui vim infinitam, sicut nec in animâ arguitur ex eo quod possit in se recipere infinitos gradus intensiois gratiæ, & visionis beatæ, nec in formâ substantiali vel accidentali, quod recipi possit divinitus in infinitis subiectis. Ratio est quia hæc omnia fiunt per potentiam obedientialem, & à naturâ ut elevatâ à Deo ac proinde quicquid est ibi infinitatis, tribuitur Deo.

Urgebis: Deus non juvat subiectum ut patiat, seu ut recipiat; ergo tota potentia passiva tenet se ex parte subiecti, ergo si natura illa potest vel divinitus recipere infinitas uniones hypostaticas, habere debet vim receptivam infinitam.

Respondetur: Distinguendo primum antecedens, Deus non juvat patiendo: Concedo antecedens: non juvat agendo, & præbendo suum concursum in superiore genere, nego: Distinguo item consequens; ergo tota potentia passiva quoad id quod dicit in recto, tenet se ex parte subiecti, concedo; quoad omnia quæ dicit, nego: quod omnes concedere debent in potentia passiva obedientiali, in animâ exempli gratia, respectu gratiæ & actuum supernaturalium, ubi æquè probari posset simili argumentandi modo, potentiam obedientialem esse merè naturalem, atque hic esse infinitam.

Dices secundò cum eodem Scoto, non posse effectum dependere à duabus causis totalibus; ergo nec naturam à pluribus subsistentiis; dependere enim hoc modo est, ita dependere ab unâ, ut non dependeat ab alia, ac proinde in hoc involvitur contradictio. Nec satisfaceret qui diceret cum Caietano diversam esse rationem in dependentiâ alicujus ab alio tanquam à termino & tanquam à causâ, cum relatio dependere possit à pluribus terminis, æqualibus: sed hoc falsum est, sicut enim non potest unio non destrui destructo uno illius termino, ita nec relatio, cum sint modi, & essentialiter terminos illos respiciant.

Respondeo ergo breviter: Negando antecedens: quoniam enim naturaliter id contingere non possit, sicut nec materia simul informari duabus formis totalibus, substantialibus vel accidentalibus, cum una fini à naturâ intento sufficiat, sicque alia omnis foret superflua, natura autem abhorret superfluum, divinitus tamen non est cur fieri vel unum nequeat, vel alterum, cum Deus alium præfigere sibi finem possit, ostensionem scilicet potentie suæ, sicut & camelum ponere potest in puncto, aut foraminè acus, licet hoc fini à naturâ intento repugnet.

Si tamen per causam totalem intelligat aliquis causam illam, quæ non admittit secum consortium alterius, gratis hoc modo usurpat nomen causæ totalis, cum illa sit causa totalis, quæ ita influit in effectum, ut eum poneret à parte rei extra causas, licet alia non concurreret, sicut substantia totalis illa dici debet, non quæ sola terminat naturam, sed quæ ita eam terminat, ut aliis terminare desinentibus, natura adhuc per eam sufficienter completeretur. Sed fufsius hac de re egi Disputatione 18. Physicorum, Sect. 5. contra P. Vasquez & alios negantes possibilitatem plurium causarum totalium.

Quæres tertio: Utrum casu quo eadem Persona divina assumeret simul duas naturas humanas, esset unus homo an duo. Pater Vasquez primâ parte, Disp. 155. cap. 5. ait in hoc casu simpliciter fore duos homines: quia, inquit, multiplicato recto multiplicatur significatio nominis substantivi; rectum enim est quod directè & per se primò prædicatur, in hujusmodi autem prædicationibus substantivis, *Deus est homo*, rectum est natura. Sed contra primò: Non enim semper in istis natura est rectum, sic namque falsæ essent hæc propositiones, *Deus est homo, hic homo creavit celos*, &c. cum nec Deus sit humanitas, etiam unita Verbo, nec humanitas creaverit celos. Ratio est, nam juxta regulas dialecticorum, ut propositio sit vera, debet rectum prædicati esse idem cum recto subiecti, unio autem harum naturarum in eodem supposito non facit, ut recta hic sint idem; duæ enim illæ naturæ, humana & divina,

enim juvare illam non potest ad patendum.

VIII.

Obije. Non potest rei aliqua dependere à duabus causis totalibus, ergo nec à duabus subsistentiis.

IX.

Resp. Est naturaliter dependere res nequeat à duplici causâ totali, potest tamen divinitus.

X.

Ad id aliqui usurpant nomen causa totalis.

XI.

An si Persona divina assumeret duas naturas humanas, esset unus tantum homo.

divina, etiam unita in eodem supposito adhuc distinguuntur, ergo, &c. Contra secundò: Christus enim esset duarum substantiarum; sicut enim ob duas humanitates eidem Personae unitas essent duo homines, & si assumeret naturam humanam & Angelicam, esset homo & Angelus realiter distincti, ita cum hic sint in eadem Persona unitae duae naturae magis inter se differentes, quam duae humanitates, aut natura humana & Angelica, nempe humana & divina, erit Christus duo viventes, & duae substantiae.

XII.
In prædicto
casu esset
unus tan-
tum homo.

Ad quaestionem itaque respondetur, in eo casu fore unum tantum hominem: ita D. Thomas hic, quaestione 3. art. 7. ubi contrarium, quod in distinctionibus docuerat retractat, Gabriel, Caietanus, Ferrara, & Thomista communiter, Suarez hic, Disp. 13. sect. 3. nude si humanitas Christi dimissa à Verbo assumeretur ab alia persona esset ibi simpliciter alius homo: ratio utriusque est quam proximè insinuavimus, quòd nimirum propositio verificetur secundum rectum, cum ergo hic esset diversum suppositum quod importatur in recto, essent diversa concreta, utpote quorum unitas & pluralitas desumitur ex eo quod affertur in recto.

SECTIO QUINTA.

Nonnulla alia circa assumptionem humanitatis.

I.
Si tres Per-
sonae divine
assumerent
eandem natu-
ram humanam,
esset ne unus,
an tres ho-
mines.

I. QUÆRES quartò: Utrum è contra si tres Personae divinae assumerent eandem naturam humanam essent tres, an unus homo? Pater Suarez Sect. 2. & alii aiunt, tres Personas divinas in eo casu futuras unum hominem, sicut sunt unus Deus quia terminant eandem naturam divinam, & videtur mens S. Thomae quaest. 3. art. 6. quem tamen Caietanus, & Medina interpretantur ut loquatur, non simpliciter, sed secundum quid, nempe fore unum hominem quoad naturam. Dico itaque probabiliter videri in eo casu futuros tres homines, ita Caietanus, Medina, Hurtado Disput. II. Metaphysicae, num. 96. Ratio est, quia hic suppositum importatur in recto, cum ergo sint tria recta, essent tria concreta subsistentia, & tres homines.

II.
Dices: Tres
personali-
tates termi-
nantes natu-
ram divi-
nam non
faciunt tres
Deos, Ergo
neque hic
tres homi-
nes.

Quæres quintò: Cur in hoc casu essent potius tres homines ob tres Personalitates divinas terminantes eandem naturam humanam, quam tres Dei ob easdem tres personalitates, terminantes eandem naturam divinam. Marsilius apud Vasquez primâ parte, Disp. 155. cap. 2. ait si nomen Deus personaliter sumatur, posse dici esse tres Deos, usum tamen Ecclesiae obstare quo minus eo modo sumatur vox Deus, sed solum essentialiter, ac proinde dici non debere tres Deos, ne videamur ponere in divinis tres essentias, seu naturas. Sed maximè displicet hæc sententia, nec in ullo sensu Catholico admitti unquam debet esse plures quam unum Deum, cum Scriptura sacra & Concilia id semper doceant, & contrarium damnant.

III.
Diversi hæc
in parte di-
versimodè
loquuntur.

Varii hæc in re sunt dicendi modi, quos omnes referre & longum esset, & confusionis plus adferret, quam utilitatis. Iis ergo omissis, generatim pro nominibus concretis substantivis (adjectiva enim multiplicantur ad multiplicationem solius subjecti, non formæ, unde homo

callens plures artes est unius artifex, &c.) hæc videtur statui posse regula, nempe ut tam unitas, quam pluralitas horum nominum desumatur, ab eo quod importatur in recto, sive illud suppositum sit, sive forma. Hoc insinuare videtur P. Vasquez primâ parte, Disp. 155. cap. 4. fine, & optimè explicat Pater Hurtado citatus. Probatur, nomen siquidem numerale directè & per se cadit super id quod importatur in recto, ac proinde pro multiplicatione illius tantum, multiplicationem accipiunt hæc nomina concreta.

Hoc ergo generatim dicto, ad particularia descendendo asserimus cum Patre Hurtado, citato, Molina primâ parte, quaest. 28. art. 2. d. 6. & aliis, id quod in divinis importatur in recto in nominibus concretis substantivis, esse formam, nomina ergo relativa in divinis important personalitatem, tanquam formam in recto, naturam in obliquo, nomina verò substantiva absoluta naturam seu prædicata absoluta in recto, personalitates in obliquo, sicque sunt tres personae & unus Deus, quia ad multiplicationem nominis requiritur multiplicatio recti, quod si non multiplicetur, quantumcumque multiplicentur obliqua, res non censetur multiplicari, sicut paries habens tres albedines non est nisi unum album. Ratio hujus varietatis in divinis est, quia cum ibi natura & suppositum æqualem in re dicant independentiam, possunt tanquam res per se stantes mutuo significari in recto, sicque dantur diversa nomina, illa nunc uno nunc alio modo importantia. Hinc etiam Pater & Filius sunt unus spirator respectu Spiritus Sancti, quia spirator importat vim spirativam in recto & personalitates in obliquo.

IV.
Ibid in di-
vinis, quod
in concretis
substantivis
importatur
in recto, est
forma.

In humanis verò aliter res se habet, cum enim suppositum creatum, seu subsistentia sit res valde imperfecta, & vel modus, vel modo non abstrahibilis, nec sit subjectum, nec per se stans instat subjecti, non potest recipere denominationem à naturâ; nec enim potest natura humana aut Angelica intelligi per modum adjacentis respectu subsistentiæ creatæ, præsertim cum semper in creatis natura sit subjectum respectu subsistentiæ, quæ illi verè inhæret, & ab eâ sustentatur. Unde in divinis Persona dicit subsistentiam in recto, naturam in obliquo, è contra in creatis naturam importat in recto, in obliquo subsistentiam.

V.
Aliter res
se habet in
naturâ &
supposito
creato.

Homo itaque in purâ creaturâ dicit humanitatem in recto, personalitatem in obliquo, in Christo verò dicit in recto hypostasim, in obliquo humanitatem, ut in hac propositione, Deus est homo, videtur manifestum; sensus enim est, existit in humanitate, à qua denominatur homo, si autem homo, hic diceret in recto humanitatem, in obliquo suppositum, esset falsa propositio; Deus enim non est humanitas terminata supposito divino, est tamen realiter subsistens in naturâ humanâ, seu suppositum unitum humanitati. Nec refert hominem prout importat personalitatem, non eodem modo prædicari de nobis & Christo, ut supra etiam diximus, modò quoad naturam sit ejusdem rationis nobiscum, & hoc sensu similis nobis homo.

VI.
Vox homo
aliud signi-
ficat in purâ
creaturâ,
aliud in
Christo.

Hinc inferuntur reliqua, quæ hic desiderari possunt, nempe non esse in divinis tres omnipotentes, Increatos, Immenfos, substantivè, licet adjectivè sumpta multiplicentur illa nomina: cuius ratio est, quia quando substantivè sumuntur, suntque denominationes absolutæ conveniunt Deitati

VII.
Non sunt in
divinis tres
Omnipo-
tentes, In-
creati, Im-
mensi sub-
stantivè.